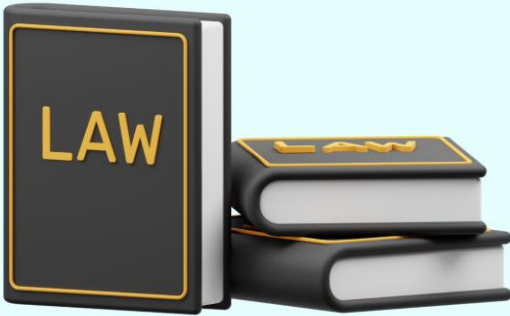

HUKUK
ÖZİŞİK
NOTLAR 1996

TİCARET HUKUKU GÜZ-VİZE

İletişim : 0505 346 19 98

@ozisikhukuknotlar

➤ TİCARET HUKUKUNUN ÖZELLİKLERİ

• Ticaret hayatında sürat, güvenlik ve kolaylık

Sürat: Mesela ticaret hayatında kısa ayıp süreleri vardır. Borçlar hukukunda ise, ayıp süreleri çok daha uzun düzenlenmiştir. Bir mal satın aldığınızda bu malda bir ayıp olduğu iddiasındaysanız ve bunu söylemek istiyorsanız, size verilen süreler çok daha uzundur.

Güvenlik ve kolaylık: Borçlar hukukundaki bilgilerinizle kıyaslayarak kavramaya çalışın. Borçlar hukukunda TBK m. 40 ve devamı hükümleri çerçevesinde bir temsilci atadığınız zaman, bu temsilcinin neyi yapıp neyi yapamayacağına temsil edilen karar verir. Miktar olarak, kişi olarak, yer olarak her konuda temsil edilen karar verir. Örneğin; 100 bin liraya kadar işlem yapabilirsin, sadece Ahmet'le Mehmet'le işlem yapabilirsin, sadece gayrimenkul alım satımı yapabilirsin, sadece Ankara'da işlem yapabilirsin. Ticaret hukukunda ise güvenlik ön planda olduğu için, ticari temsilci atandığı zaman (aslında bu TBK m. 40'a göre temsilci atamaktır kural olarak) bunun yetkileri kanunda belirlenmiştir. Ticari temsilcinin yetkilerinin sınırları artık belirlenemez. Neyi yapıp yapamayacağını, kiminle, hangi miktara kadar işlem yapacağına karar veremezsiniz. Atandığı takdirde ticari temsilci her türlü işlemi yapmaya yetkilidir. Ticaret hukukunda güvenle ilgili verilebilecek diğer örnek ise sicile güven ilkesidir.

• Ticari örf ve adetin önemi

Medeni hukukta hakim, önüne gelen bir uyuşmazlığı çözmek için yazılı hukuk kurallarına bakar. Eğer burada bir hüküm bulamazsa o zaman örf ve adete bakar. Şayet burada da çözüme ulaşamazsa kendisi kanun koyucuymuş gibi sorunu çözer. Ticaret hukukunda ise örf ve adet, yazılı hukuk yolu tüketilmeden başvurulacak bir kaynaktır. Hakim önce ticari hükümlere bakar, eğer olayı çözümleyecek bir hüküm bulamıyorsa o zaman ticari örf ve adete bakar. Ticari

örf ve adet kuralları, diğer örf ve adet kurallarına göre çok daha ön plandadır ve yazılı hukuk kuralları tüketilmeden önce başvurulur. Diğer bir ifade ile hiyerarşide daha üst sıradadır.

- **Ticaret hukukunda ağır şekil kuralları**

Ticaret hukuku ağır şekil kurallarına tabidir. TBK’da kural olan şekilsizliktir. Diğer bir ifade ile normal şartlar altında taraflar iradelerini açıklarlar ve iradelerini açıklarken herhangi bir şekil kuralına uymak zorunda değildirler. Önemli olan tarafların iradelerinin uyuşmasıdır ve hukuki işlem böylece ortaya çıkar.

Ticaret hukukunda ise ağır şekil kuralları vardır. Söz konusu şekil kuralları, özellikle kıymetli evrak hukuku alanında karşımıza çıkmaktadır. Kanun, kambiyo senetlerini (çek, bono, poliçe) düzenlerken kişinin adının, tarihin, imzanın nasıl ve hangi şekillerde olacağını ayrıntılarıyla belirlemiştir. Bunlara uyulmadığı takdirde, kambiyo senedini geçersiz kılınmaktadır.

Şirketler hukukunda, bir şirketi kurmak için onun sözleşmesinde yer alması gereken zorunlu unsurlar teker teker sayılmıştır. Eğer bu zorunlu unsurların bazıları eksikse, şirket kurulmamış demektir.

- **Ağırlaştırılmış bir sorumluluk söz konusudur.**

Ticaret hukukunda sorumluluk rejimi ağırlaştırılmıştır. Zira borçlular arasında teselsül karinesi, müteselsil sorumluluk vardır. Teselsül karinesi gereği, birlikte borç altına giren kişiler, kanun gereği müteselsil sorumluluğa tabi tutulmuşlardır (TTK m.7).

Borçlar hukukunda bir alacaklının karşısında birden fazla borçlu bulunması halinde borçlular arasında müteselsil borçluluk olması alacaklıya büyük bir avantaj sağlar. Alacaklı, burada alacağı için borçlulardan birine başvurur. Eğer bu borçlu ödemede yetersiz ise diğer borçlulardan birine başvurur. Alacaklılar

➤ Ticaret Hukukunun Düzenlenmesinde Sistemler

1. Subjektif Sistem

Bu sistemde merkez kavram tacirdir. Zira ticareti tacirler yapar. Ticaret hukukunun öznesi tacirdir. Tacirden yola çıkarak ticaret hukukundaki diğer kavramlar tanımlanmalıdır. Aslında tarihsel sürece baktığımızda, tacirler özel bir sınıfa sahiptir. Kast sisteminin benimsendiği toplumlarda, eşitliğin özümsemiyeceği dönemlerde meslekler ön plandadır ve bu çerçevede tacir bir özel sınıftır. Bu hukuk da özel sınıfın ilişkilerini düzenlemekteydi. Ortaçağ itibarıyla temel sistem subjektif sistemdir.

Sübjektif sistemi temsil eden yegane ülke Almanya'dır. Alman Ticaret Kanunu'nun 1. maddesi taciri tanımlayarak başlar ve diğer bütün kavram ve kurumları da tacirin üzerine oturtmaya çalışır. Biz, bütün ticaret hukuku sistemimizi Almanya' dan almış olmamıza rağmen biz sübjektif sistemi benimsemiyoruz.

2. Objektif Sistem

Bu sistemde merkez kavram ticari işlemlerdir. Ticari işlemlerin kim tarafından yapıldığının bir önemi yoktur. Ticari işlem esas alınarak ticaret hukuku düzenlenmelidir.

Tarihsel sürece baktığımız zaman sübjektif sisteme duyulan bir tepki vardır. Mesela Fransız İhtilali bütün sınıfsal ayrımlara karşı çıkarak yapılan bir ihtilaldir. Tacirlere özgü hukuk olmaz, onlara özel muamele yapılamaz, denmiştir. Dolayısıyla da ticari işlemler esas alınarak ticaret hukukunun düzenlenmesi gerektiği ifade edilmiştir. 1850 yılında yapılan Fransız Ticaret Kanunu objektif sistemi benimsemektedir.

3. Modern Sistem

Ticaret Hukukunun merkez kavramı ticari işletmelerdir. Diğer tanımlar ve kavramlar genel itibariyle ticari işletme esas alınarak tanımlanmalıdır. Biz bu sistemi kabul etmekteyiz. Hem 6762 sayılı eski kanunumuz hem de 6102 sayılı yeni kanunumuz merkez kavram olarak ticari işletmeyi kabul etmektedir.

Bizim Modern Sistemi kabul ediyor olmamız, yani merkez kavramın olarak ticari işletme olması sanki diğer kavramlar önemsizmiş gibi algılanmamalıdır. Sübjektif sistemi kabul etmesek de bu sistemde merkez kavram olan tacirin son derece önemli bir kavram olduğunu kabul etmemiz lazım. Çünkü tacir, ticaret hukukunun aktörüdür. Dolayısıyla tacir esas alınarak yapılan tanımlamalar da vardır. Örneğin; ticari iş karinesi⁴ gibi.

---

⁴ TTK m. 19: (1) Bir tacirin borçlarının ticari olması asıldır. Ancak, gerçek kişi olan bir tacir, işlemi yaptığı anda bunun ticari işletmesiyle ilgili olmadığını diğer tarafa açıkça bildirdiği veya işin ticari sayılmasına durum elverişli olmadığı takdirde borç adı sayılır.

(2) Taraflardan yalnız biri için ticari iş niteliğinde olan sözleşmeler, Kanunda aksine hüküm bulunmadıkça, diğeri için de ticari iş sayılır.

2011 Tarihli Türk Ticaret Kanunu

1999 yılında Adalet Bakanlığı yeni bir ticaret kanunu yapmak için komisyonlar kurulmuş. 2005 yılında Adalet Komisyonuna sevk edilmiş ve 2006'da alt komisyona sevk edilmiş.

1535 maddeden oluşan kanun, Ocak 2011'de kabul edilmiştir. Bu kanunun yürürlüğe giriş tarihi 1 Temmuz 2012'dir (6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu)

Yeni kanun yürürlüğe girmeden hemen önce birçok eleştiri ve tartışmaya yol açtı. Yürürlüğe girmeden hemen önce 6335 sayılı kanunla 50 maddesi değiştirildi.

6102 sayılı Kanunun içeriği şu şekilde:

TTK m 1. - 10. ; Başlangıç Hükümleri

TTK m. 11. - 123. ; Ticari İşletme (Birinci kitap)

TTK m. 124. – 644. ; Şirketler (İkinci Kitap)

TTK m. 645. – 849. ; Kıymetli Evrak (Üçüncü Kitap)

TTK m.850. – 930. ; Taşıma İşleri (Dördüncü Kitap)

TTK m.931. – 1400. ; Deniz Ticareti (Beşinci Kitap)

TTK m.1401. – 1520. ; Sigorta Hukuku (Altıncı Kitap)

TTK m.1521. – 1535. ; Son Hükümler

Eski kanun 5 kitaptan oluşuyordu. Yeni kanun ise 6 kitaptan oluşuyor.

➤ Yeni Ticaret Kanunun Temel Hedefleri Nelerdir?

1. UFRS(Uluslararası Finansal Raporlama Standartları)' na uygun defter

tutmak: Ticaret, sadece Türkiye sınırları içerisinde yapılmıyor. Kayserili bir işletme ile Kanadalı bir işletme ortak iş yapabiliyorlar. Dolayısıyla hepsinin aynı muhasebe sistemine uygun defter tutması gerekir. Kanadalı işletmeci, Kayserili

işletmecinin maddi durumuna bakabilmelidir. Borçlarına, malvarlığına, ne kadar kredi çektiğine, şimdiye kadar neler yapmış olduğuna. Tüm bunları, açıp defterleri inceleyerek ulaşabilir.

2.Bağımsız denetim: Şirketlerde bir denetim mekanizması olması lazım. Yeni kanunda dendi ki; denetçi tamamen bağımsız olmalı ki, yönetim kurulunu gerçek anlamda denetleyebilsin. Bu nedenle bütün sermaye şirketleri için bağımsız denetim öngörüldü.

3.Kurumsal yönetim ilkeleri: Şirketler profesyonel bir şekilde yönetilsin, ilkeleri olsun.

4.AB Hukuku ile uyumlaşma: AB yönergeleri büyük ölçüde yeni ticaret kanununa aktarıldı.

5.Teknolojideki gelişmelerin uygulanması: Önceden yönetim kurulu üyelerinin karar alabilmesi için hepsinin toplanması gerekirdi. Ancak şimdi her biri farklı ülkelerde olsalar da internet teknolojisi ile tartışıp konuşup karar verebilirler. Elektronik imza kullanabilirler.

➤ **6102 Sayılı Kanunun Kaynakları**

3 tane temel kaynağımız vardır:

- i. AB yönergeleri
- ii. İsviçre Borçlar Kanunu
- iii. Alman Ticaret Kanunu ve Alman Paylı Ortaklıklar Kanunu

Özellikle son 2 kaynakta olduğu gibi tercüme edilen hükümler var.

1. Yazılı Kaynaklar:

- Faiz Kanunu

- Çek Kanunu
- Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu
- Sermaye Piyasası Kanunu
- Bankacılık Kanunu
- Sigortacılık Kanunu
- Kooperatifler Kanunu
- Rekabetin Korunması Hakkında Kanun
- Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri
- Yönetmelikler (Bağımsız Denetim Yönetmeliği gibi)
- CMR (uluslararası)
- Sınai Mülkiyete ilişkin Paris Sözleşmesi(uluslararası) gibi.

2. Yazılı Olmayan Kaynaklar:

Ticari örf ve adet

3. Yardımcı Kaynaklar

Doktrin ve mahkeme kararları

➤ 6102 Sayılı Kanunun Değerlendirilmesi:

- Merkez kavram, ticari işletme olmasına rağmen, eski kanun ticari işletmeyi tanımlamamış, yeni kanun tanımlamıştır.
- Eski kanun döneminde vakıflar tarafından işletilen işletmelerin tacir olup olmadığı konusu tartışmalıydı, yeni kanun bunu açık bir şekilde düzenlemiştir.

- Ayrıca 6750 sayılı yeni kanun dışında 3 tane yönetmelik daha çıkarıldı:
  - o Ticari İşletmede Rehin Hakkının Kurulması ve Temerrüt Sonrası Hakların Kullanılması Hakkında Yönetmelik (Kurulma ve Temerrüt Yön.),
  - o Rehinli Taşınır Sicili Yönetmeliği,
  - o Ticari işlemlerde Taşınır Varlıkların Değer Tespiti Hakkında Yönetmelik.

B) Rehnin Konusu

- TİTRK m. 5/1'de söz konusu kanun kapsamında üzerinde rehin hakkı tesis edilebilecek taşınırlar gösterilmiştir. Bu hükme göre:
  - a) Alacaklar (her türlü alacak olabilir; gelecekte ortaya çıkacak alacaklar, henüz müeccel olan alacaklar)
  - b) Çok yıllık ürün veren ağaçlar
  - c) Fikri ve sınai mülkiyete konu haklar
  - ç) Hammadde
  - d) Hayvan
  - e) Her türlü kazanç ve iratlar
  - f) Başka bir sicile kaydı öngörülmemeyen ve idari izin belgesi niteliğinde olmayan her türlü lisans ve ruhsatlar
  - g) Kira gelirleri
  - ğ) Kiracılık hakkı
  - h) Makine ve teçhizat, araç, ekipman, alet, iş makinaları, elektronik haberleşme cihazları dâhil her türlü elektronik cihaz gibi menkul işletme tesisatı
  - ı) Sarf malzemesi
  - i) Stoklar
  - j) Tarımsal ürün
  - k) Ticaret unvanı ve/veya işletme adı

- l) Ticari işletme veya esnaf işletmesi
  - m) Ticari plaka ve ticari hat
  - n) Ticari proje
  - o) Vagon
  - ö) Bu fıkra da sayılanlardan üçüncü kişiler zilyetliğindeki taşınır varlık, hak ve paylı mülkiyet hakları
  - p) Benzeri her türlü taşınır varlıklar ve haklar üzerinde rehin kurulabilir.
- Bir ticari işletme üzerinde rehin hakkı kurulabilmesi için bu işletmenin ticaret siciline kayıtlı olması gerekir mi? Gereklidir. Kanunda MERSİS (Merkezi Sicil Kayıt Sistemi) numarası alınması gerekli diyor. Bu da sadece sicile kayıtlı şirketlere ve ticari işletmelere veriliyor. Esnaflar için geçerli değildir.
  - Bir tacirin birden fazla ticari işletmesi var ise her ticari işletmesi için ayrı ayrı rehin kurabilir. Diğer bir ifade ile bir seferde hepsinin üzerinde değil, hepsi için ayrı ayrı sözleşme yapmalı, ayrı ayrı noter onayı almalı ve ayrı ayrı sicile tescil gerçekleştirmelidir.
  - Başkasının borcu için de ticari işletme rehni kurulabilir mi? Evet, imkân dahilindedir. Bu husu ayrıca açıkça yönetmelikte düzenlenmiştir.

C) Ticari İşletme Rehninin Kurulması

- Ön şart: Ticari işletme ve esnaf işletmesinin tamamı üzerinde rehin kurulabilmesi için kanunun 5. maddesinde sayılan taşınır varlıkların bir veya birkaçının borcu karşılamaya yetmiyor olması gerekir. Diğer bir ifade ile basit borçlar için ticari işletmenizin bütününe rehnetmeniz mümkün değildir. Hatta kanun koyucu bu duruma engel olmaya çalışmaktadır. Örneğin; ticari işletmeniz içerisinde var olan bir markayı veya makinayı teminat verirsiniz ve

bu teminat borcu karşılamaya yeterse ticari işletmenin bütünü üzerinde rehin kuramazsınız.

- İşletmenin bütünü üzerinde rehin kurabilmeniz için öncelikle işletmenin ve içindeki taşınır varlıkların değer tespiti yapılmalıdır. Böylelikle münferit taşınırın bütünü borcu karşılayıp karşılamadığını öğrenebilirsiniz.

1. Sözleşme

- Ön şarta bakarak ticari işletmenin bütünü üzerinde rehin kurulabileceği anlaşılmışsa bir sözleşme yapılmalı ve bu sözleşme tescil edilmelidir.
- Rehin sözleşmesinin tarafları, TİTRK m. 3'te düzenlenmektedir. Rehin sözleşmesi:

a) Kredi kuruluşları ile tacir, esnaf, çiftçi, üretici örgütü, serbest meslek erbabı gerçek ve tüzel kişiler arasında,

b) Tacir ve/veya esnaflar arasında,
yapılır.

- ❖ Kredi kuruluşu ifadesi, banka ve finansal kuruluşlar ile Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu uyarınca faaliyet gösteren kuruluşlar ile kredi ve kefalet sağlayan kamu veya özel kuruluşları kapsar (TİTRK m.2/I-e).
- ❖ Rehin alacaklısı -> kredi kuruluşları, bir başka tacir veya esnaftır (Kurulma ve Temerrüt Yön. m.10).
- ❖ Rehin veren -> Tacir, esnaf, çiftçi, üretici örgütü, serbest meslek erbabıdır (Kurulma ve Temerrüt Yön. m.10).

<u>Rehin alacaklısı</u>	<u>Rehin veren</u>
Kredi kuruluşları ->	Tacir, esnaf, çiftçi, üretici örgütü, serbest meslek erbabı
Tacir, esnaf ->	Tacir, esnaf

Notun Devamı İçin ...

ozisikhukuknotlar ▾

72
gönderi

9.897
takipçi

2.398
takip

☆ ÖZİŞİK KIRTASIYE ☆
Hukuk Hizmeti
⚖️ **Hukuk Fakültesi Ders Notları Bilgi & Sipariş** ⚖️
💎 DM & Whatsapp 💎
🔴🔴 **Shopier Magaza Siparis Linki** 🔴🔴
🔗 shopier.com/Ozisikkirtasiye

**DERS NOTLARINI
SİPARİŞİ İÇİN
ULAŞABİLİRSİNİZ**